

København, Marts 2011

Hermed fremsendes et CEPOS arbejdspapir: "Kommuner i nød – en analyse af fordelingen af midler fra puljen til særligt vanskeligt stillede kommuner og fra puljen for kommunale skatteforhøjelser".

Skattestoppet har i realiteten fastlåst skatteprocenten i hver enkelt kommune, og skatten er blevet låst fast på ganske forskelligt niveau. Men kommuner, som har brug for ekstra penge, kan søge om lov til at sætte skatten, op inden for en samlet ramme på 300 millioner kroner eller de kan søge om tilskud fra en pulje for vanskeligt stillede kommuner.

Det viser sig, at de kommuner, som søgte om lov til at sætte skatten op i 2011, gennemgående var kommuner, som i kraft af stort udgiftsbehov og relativt beskedent beskatningsgrundlag havde særlig vanskeligt ved at levere et gennemsnitligt serviceniveau til en gennemsnitlig skat. Regeringen på sin side valgte herefter at prioritere tildelingen af ret til skatteforhøjelser til de ansøgerkommuner, som havde vanskeligt ved at styre deres egen økonomi, så de ikke kunne holde deres budgetter.

Regeringen anvendte puljen for særligt vanskeligt stillede kommuner til at tilgodese kommuner af to typer.

Kommuner med stort udgiftsbehov og relativt beskedent beskatningsgrundlag fik ekstra penge, og kommuner med manglende styr på deres egen økonomi fik penge.

Analysen viser altså alt i alt, at der tegner sig to hensyn, som regeringen har forfulgt, da den traf beslutning om, hvilke kommuner, som skulle have tilført ekstra penge i år. For det første bruges muligheden for at tilføre ekstramidler til nogle kommuner, som ikke har styr på deres egen økonomi, så det så vidt muligt undgås, at de må under administration. For det andet ser det ud til, at regeringen særligt ønsker at tilgodese kommuner med lavt serviceniveau, så der nås et mere ensartet niveau i alle kommuner.

I analysen diskuteres det langsigtede perspektiv, og to problemstillinger gør sig gældende. Det er vanskeligt rationelt at begrunde, at kommuner, som mangler styr på egen økonomi, "belønnes" med at få adgang til flere penge.

Der kan være grund til at finde alternative reaktionsmåder, så disse kommuner tidligere bringes til at rette deres økonomi op. Hertil kommer, at det i sidste ende kan lede til at nyt syn på kommunalt selvstyre, når udviklingen går i retning af ensartethed i kommunernes service. Sådant en udvikling kan nærliggende tages som udtryk for, at behovet for kommunalt selvstyre i det hele taget reduceres. Det var, hvad der skete med amterne og deres sygehuse samt gymnasier. Her blev de decentrale prioriteringer opgivet med strukturreformen i 2007, så niveauet for gymnasier og hospitalsbehandlinger nu er ens over hele landet. Økonomien er til gengæld i vid udstrækning kommet under kontrol i regionerne, og de løfter løbende produktiviteten og producerer stadig flere ydelser for pengene. Det samme gør sig ikke gældende i kommunerne.

Yderligere spørgsmål kan stiles til CEPOS' forskningschef, Henrik Christoffersen, på telefon 33 45 60 35 eller mobil 25 38 33 00.

Med venlig hilsen

Henrik Christoffersen
Forskningschef
E-mail: henrikc@cepos.dk

CEPOS Arbejdspapir 12: "Kommuner i nød – En analyse af fordelingen af midler fra puljen til særligt vanskeligt stillede kommuner og fra puljen for kommunale skatteforhøjelser" kan downloades fra <http://www.cepos.dk/publikationer/arbejdspapirer/>